

DE KLEURRIJKE *FAMIELDE* VAN DAMME EEDJEN CANON

Eric Vermeirsch

Ik ben er niet zeker van of het Canon of Kanon is. 't Is al zo veel jaren geleden. 't Zou bijvoorbeeld kunnen zijn dat Eedjen niet ver van Dulle Griete heeft gewoond, het Groot Kanon dus, en dat hij op die manier zijn familienaam heeft opgepikt. Alhoewel, ik ken geen enkele Gentenaar die Mammelokker heet...

Eedjen maakte in de bloeiperiode deel uit van de Van Damme-clan, en wel door coöptatie vanwege zijn talent als zanger van zowel operette als opera. Ik zie hem nog zeer levendig voor mijn geestesoog in een zeer speciale 'setting' (sic), nl. tijdens onze jaarlijkse culturele boottocht op de Leie. Alleen al door alle genenverwanten van de Van Dammes, de neefjes, de nichten en de vrienden, was de in mijn ogen toch niet zo'n kleine boot, tot op de rand van het toelaatbare volgeladen. Altijd (ALTIJD) was het mooi zomerweer. De boot gleed sierlijk langs de oevers van de Leie en stopte herhaaldelijk, om te beginnen aan 't Patijntje. Tegen de tijd dat de omgeving van het kasteel van Ooidonk werd bereikt, zat de stemming er al flink in. Er werd natuurlijk niet enkel aan 't Patijntje aangelegd, uitgestapt én gedronken. Het betrof namelijk niet altijd cultuur. Eerlijk gezegd - ik voel mij wat beschaamd, maar de waarheid heeft ook haar rechten - ging het bijna hoofdzakelijk om de leute. Nu ja, ik heb hierboven al geschreven dat het steeds zeer warm was.

Eedjen had al tijdens de heenreis enkele chansons ten beste gegeven, o.a. de smartlap 'Catharine', die je vandaag nog kunt beluisteren op een CD gezongen door Pavarotti. Maar officieel heet het lied wel 'Core 'n grato', ondankbaar hart of zoiets... Leeftijdgenoten: niet doen! Ik heb het onlangs nog beluisterd en ik was er de ganse dag kapot van! Maar hij kwam pas echt goed op dreef na het bezoek aan het kasteel. Dat was vooraf een taaie brok want het imposante bouwwerk lag niet aan de oever van de Leie, maar een flink eind verder op. Je moest langs smalle paden door het koren waden, voor een stadsmens geen sinecure met al die beesten. Daar heb ik trouwens voor het eerst de geschiedenis van de coloradokever horen vertellen door mijn nonkel Guillaume. Gevaarlijke insecten die men best samen met al hun soortgenoten volledig zou uitroeien. 't Zal wel zijn. En vandaag zijn wij daar bijna in

geslaagd ook, alhoewel er momenteel toch een opwaardering is voor de bijen. Op het einde van het pad wachtte nog een zware opgave, het bezoek aan het kasteel: oude meubels, ongepoetst zilverwerk (bah), glaswerk waar geen enkele normale mens zou uit drinken (het waren trouwens bijna allemaal wijnglazen, een deftig bierglas kenden zij blijkbaar niet in dat kasteel), enfin, mijn pa vond dat het hoog tijd werd om alles eens op te ruimen. “Spijtig dat den Duits niet alles heeft meegenomen, dan waren wij er al vanaf, want nu gaat ons dat nog veel geld kosten om dat allemaal te onderhouden” dixit nonkel Frans, ook niet bepaald een cultuurminnaar.

Maar gelukkig wachtte ons op het einde van de kasteeldreef een breed terras en na enkele traktaties heen en weer steeg het moreel weer naar een hoogtepunt. Ik begreep er helemaal niets meer van: noch van die bedrukte stemming tijdens het kasteelbezoek, noch van die plotselinge stijging van het moreel. Was de heentocht onder veel hilariteit aangevangen en afgewikkeld, de terugtocht door het koren was nog veel luidruchtiger. Hier en daar werd er wel wat rondgescharreld, want zij waren allen nog jong en vol vuur; ik ben er zeker van, mijn pa bijvoorbeeld is altijd ‘een zotte bloare’ geweest. Nadat iedereen gelukkig zonder ongelukken over de smalle loopplank weer veilig aan boord was gesukkeld, staken wij van wal. Zoals reeds eerder gezegd kwam Eedjen nu pas goed op dreef: hij stond met één voet op de scheepsrand, met de hand hield hij een paaltje vast en hij slaagde erin zich schuinweg naar beneden te laten hangen, zodanig dat hij met zijn vrije hand het water raakte. Ik weet niet meer wat er toen het meeste schuim maakte, de boeg van onze boot die enthousiast het Leiewater doorkliefde, of de hand van Eedjen. Met zijn vrije arm haalde hij breed uit en hij zong uit volle borst ‘O sole mio’. Hij kon warempel nog Italiaans praten ook! Het was ongewoon prachtig, een echte cultuurschok, bij momenten hartverscheurend. Ik hoorde Giele tegen mijn tante Karlien zeggen “‘k Voel het tot in mijn triepen”. Zeer emotioneel waren de momenten waarop men duidelijk kon horen hoe hij heel, heel diep moest gaan om zijn longen weer volledig te vullen met de lucht van de Drongense meersen. Niet alleen hijzelf, maar ook zijn toehoorders hadden tranen in de ogen. Alhoewel, bij sommigen kwam dat waarschijnlijk ook door de slappe lach. Mij maak je, op mijn leeftijd, niets meer wijs: wie geen belangstelling heeft voor stijlmeubelen en oud zilver, kon moeilijk liefhebber zijn van Eedjes repertoire. En, wat mijn ‘nonkel’ Jean betreft, die zat ondertussen openlijk te flirten met mijn ma. ‘Le beau Jean’ was eigenlijk geen familielid, maar een vriend van mijn pa (‘Van uw vrienden moet ge ’t hebben’, oud Vlaams spreekwoord).

Jaren later hoorde ik nog tijdens een familiebijeenkomst nonkel Guillaume zeggen “Eedjen mocht zich tijdens die jaren wel tot de groten der Leiezangers rekenen”, waarop nonkel Charles schuchter de naam ‘Freddy Copplo’ naar voren schoof. “Ja maar Sarel, Copplo, dat was een heel ander genre, niet te vergelijken” antwoordde Giele. En dat was juist: Freddy’s specialiteit was ‘schuifelen’, geen zang. Hij tuitte hiervoor zijn lippen soms zodanig dat het een klein slurfje leek. Inderdaad niet te vergelijken met het door diepgevoelde pathos vertrokken gezicht van Eedjen. Maar ‘Torna a Surriento’ volledig uitfluiten was - zeker technisch gezien - een prachtige prestatie. Te meer dat het lied door Freddy werd gelardeerd met eigen improvisaties die het gezang van een verliefde nachtegaal nabootsten (of van een leeuwerik, ’t is al zo lang geleden, sorry). Ook de naam, KOP-lo, pleitte niet in zijn voordeel: zeg nu zelf, vergelijk dat met zijn rivaal, een naam als een kanon. Blij dat ik dat als kind hebben mogen meemaken. Mijn ma stond natuurlijk achter de mening van Giele, die zij als een autoriteit beschouwde voor alles wat met kunst te maken had. Mijn pa was eerder Copplo-gezind, maar hij zweeg wijselijk.

Dat - nochtans door velen fel gesmaakte optreden - heeft toch wel een drietal jaren geduurd. Tot wanneer Eedjen verdrongen werd door de veel jongere Victor, een Adonis met de stem én de kop van een Luis Mariano. Hij had een enigszins nasale stem, maar ‘the looks’ waren in zijn voordeel. Maar dat is weer een ander verhaal. Hoe meer ik er over nadenk, hoe minder ik begrijp dat de experts (‘masters’ enz.) vandaag, meer dan zestig jaar later, zich nog altijd aan het afvragen zijn of kunst de wereld kan verbeteren.